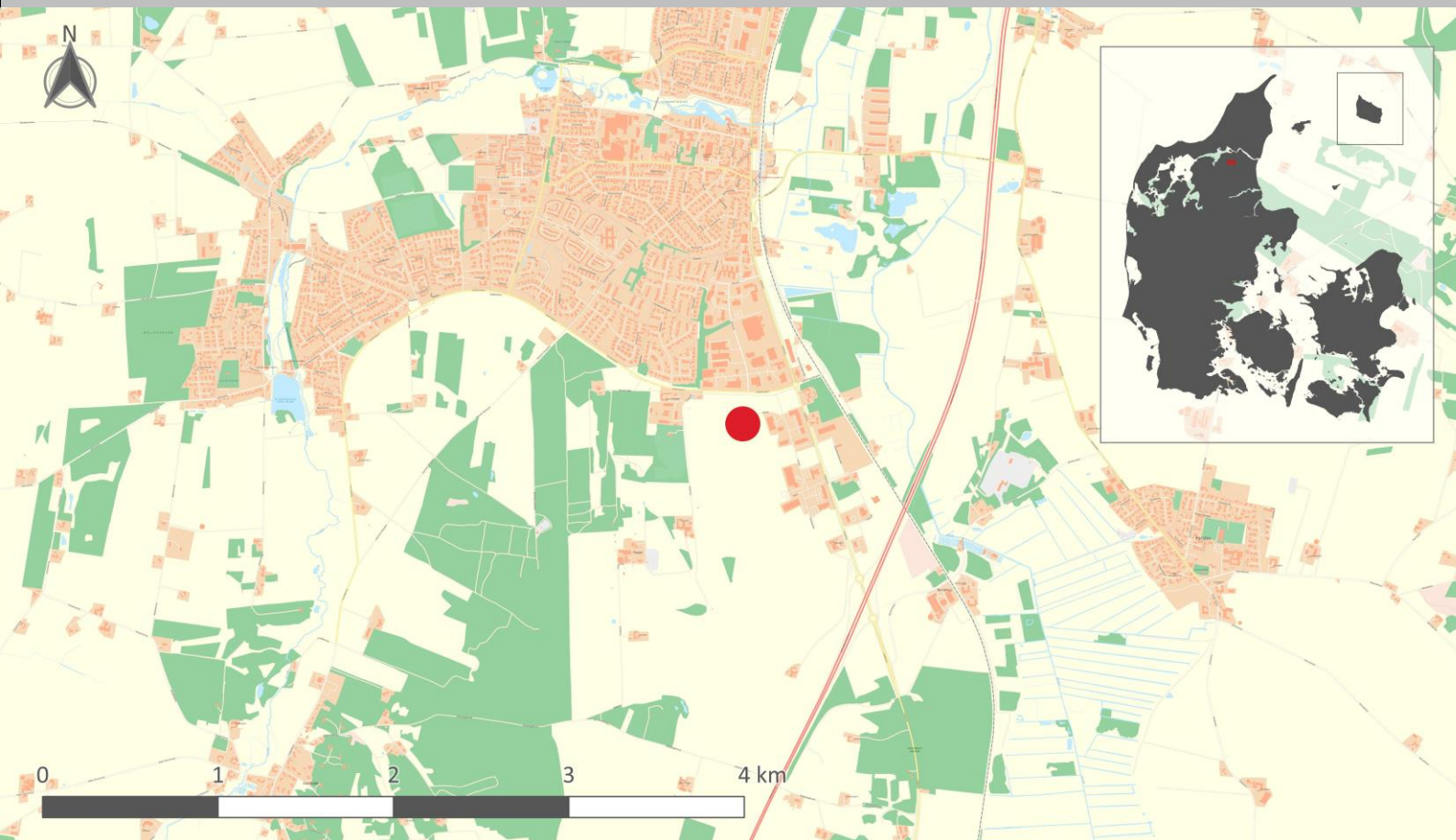

ÅHM 7495, Flødalen fundområde H, L, M og N (FHM 4296/3869)

Analyse af makrofossiler fra urnefyld og brandplet fra yngre romersk jernalder

Simone Nørgaard Mehlsen, cand.mag.

Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum

Nr. 106 2023

ÅHM 7495, Flødalen fundområde H, L, M og N (FHM 4296/3869)

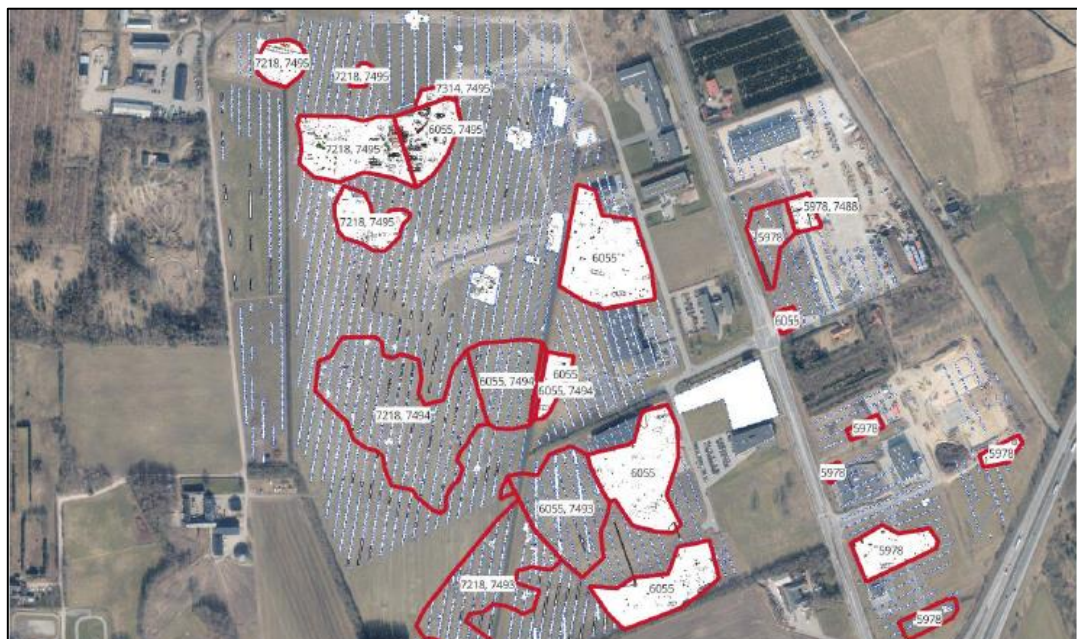
Analyse af makrofossiler fra urnefyld og brandplet fra yngre romersk jernalder

---

Simone Nørgaard Mehlsen, cand.mag.

Indledning

Sagen omfatter den nordvestlige del af et større erhvervsområde i den sydlige del af Svenstrup sydøst for Aalborg. Området hedder Flødalen efter den naturlige slugt, som findes mod vest. Her har der tidligere været et kalkbrud, og navnet "flø" referer til det hvide kridt, der findes i området. Der har været en del arkæologiske forundersøgelser og udgravninger i området i løbet af de sidste 23 år. Dermed er det lokale landskab efterhånden forholdsvist godt kortlagt rent arkæologisk, idet Svenstrup i en årrække er vokset sydover.

Figur 1. Plan over de forskellige udgravningskampagner. Baggrundskort: Orto forår, dataforsyningen. (tegning: Nordjyske Museer)

Store dele af lokalområdet er som følge deraf blevet forundersøgt, og mange fundområder er efterfølgende udgravet. De mange undersøgelser betyder, at der i dag kan dannes et generelt billede af bebyggelsesudviklingen i et område, som tydeligvis har været

relativt tæt beboet i store dele af oldtiden. Flere Ertebøllebopladser kendes nær bunden af dalen langs den tidligere fjordbred, og lidt højere i terrænet kendes flere neolitiske bebyggelser. Endnu højere oppe ad dalens sider, men stadig åbenlyst orienteret mod ådalen findes bronzealderens spredte bebyggelser. Endelig findes ældre jernalders små begyndende landsbydannelser højest i landskabet på de store bakker let tilbagetrukket fra ådalen.

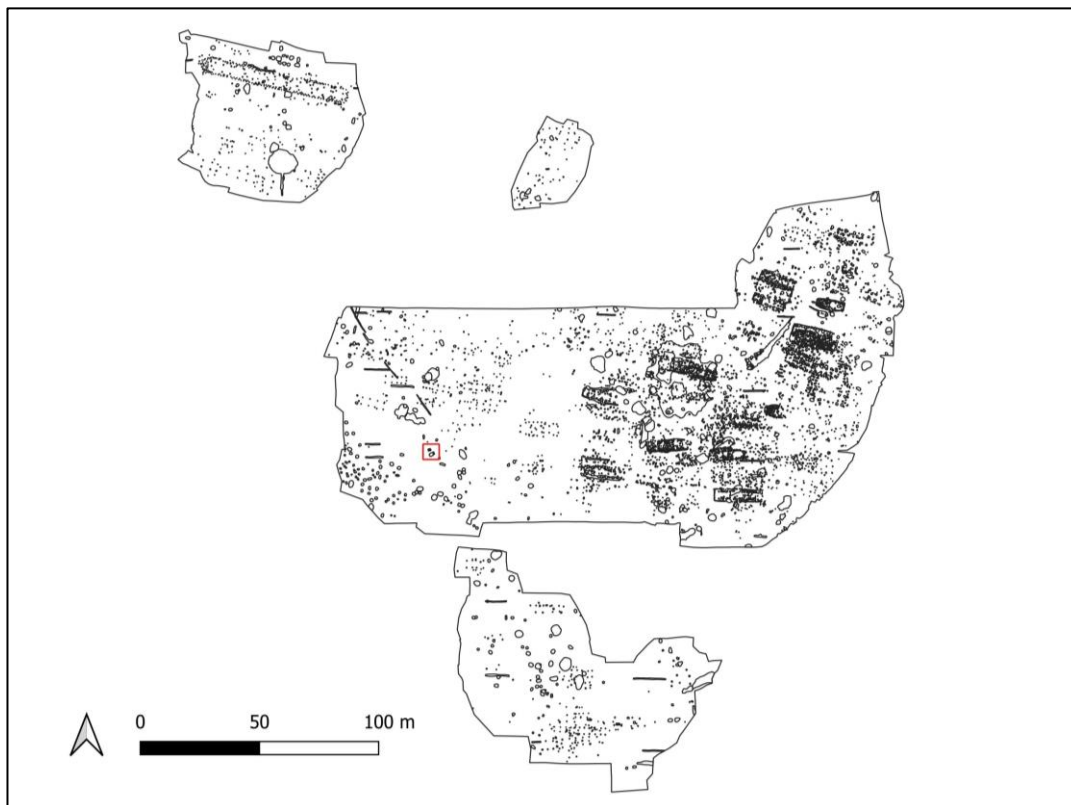
Rundt omkring bebyggelserne er der over årene også blevet registreret en række gravanlæg af forskellig art. Særligt påfaldende er det, at der spredt rundt på små lokale bakketoppe er fundet flere jordfæstegrave fra romersk jernalder, mens bebyggelserne fra denne periode ikke kendes i deres fulde omfang endnu.

I starten af 2020 blev museet igen kontaktet af Aalborg Kommune. Således kunne forundersøgelsen på 29 ha igangsættes efter høst 2021 under journalnummeret ÅHM 7218, Flødalen. Den senere udgravning af lokaliteten fik journalnummeret ÅHM 7495 Flødalen, fundområde H, L, M og N¹, hvor der blev afdækket 33.786 m² fordelt på de fire udgravningsfelter H, L, M og N. Dette var under ledelse af arkæolog Lars Egholm Nielsen. Her blev der udgravet bebyggelsesspor fra en landsby fra ældre jernalder, en stormandsgård fra yngre romersk jernalder, samt spredtliggende grave fra yngre romersk jernalder og enkeltliggende gårde fra yngre bronzealder.

I forbindelse med udgravningerne blev der udtaget en række floteringsprøver til makrofossilanalyse.

---

¹ ÅHM 7495, Flødalen fundområde H, L, M og N, Svenstrup sogn, Hornum herred, tidligere Ålborg amt. Sted nr. 120510, Sb. Nr. 101, 187, 188, 189. SLKS nr. 21/11404. UTM: 6313146.72

Figur 2. Oversigtsplan over udgravningsfeltet for ÅHM 7495, Flødalen fundområde H, L, N og M. Urnegraven og brandgraven er markeret med en rød firkant i venstre side af det midterste udgravningsfelt.

Prøvebehandling

Jordprøverne, som blev udtaget fra både forundersøgelsen ÅHM 7218 og udgravningen ÅHM 7495, er floteret af Nordjyske Museer. Floteringsanlægget består af et anlæg, hvor der tilføres vand gennem flere dyser nederst på en skråstillet sliske, hvor også jordprøven påhældes. Efterhånden som vandstanden stiger, frigøres elementer i jordprøven, der er lettere end vandet, såsom forkullede planterester, og flyder til sidst ud over den øverste ende af slisken, hvor de opfanges i et stofnet med maskestørrelser på ca. 0,25 mm. Floteringsprøven i stofnettet tørres og er nu klar til gennemsyn, mens den tunge floteringsrest, der ligger tilbage i floteringsmaskinen efter den afsluttede floteringsproces, kan soldes.

Det kursoriske gennemsyn

Der er foretaget kursoriske gennemsyn af to omgange fra samme sag. I første omgang fra forundersøgelse FHM 7218, Flødalgaard og i anden omgang fra selve udgravningen ÅHM 7495, Flødalen fundområde H, L, M og N. Resultatet af det efterfølgende kursoriske gennemsyn af floteringsprøverne fremgår af tabel 1 (FHM 7218, Flødalgaard) og tabel 2 (ÅHM 7495, Flødalen fundområde H, L, M og N).

Gennemsynet af floteringsprøverne fra forundersøgelsen ÅHM 7218 Flødalgaard blev foretaget af cand.mag. Mads Bakken Thastrup på Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum.

Ud fra de 30 prøver blev der i det kursoriske gennemsyn observeret forkullede kornkerner og/eller frø i 23 prøver. Kornkernerne blev artsbestemt til byg (*Hordeum vulgare*), rug (*Secale cereale* ssp. *cereale*) og hvede (*Triticum* sp.) i form af brødhvede/durumhvede (*Triticum aestivum* ssp. *aestivum*/*Triticum turgidum* ssp. *durum*). Set i forhold til de indsamlede arter blev der fundet forkullede fragmenter af knoldet draphavre (*Arrhenatherum elatius* var. *bulbosum*). Af forkullede frø blev der erkendt gåsefod (*Chenopodium* sp.), ærteblomst-familien (Fabaceae), snerle-pileurt (*Fallopia convolvulus*) og bleg/fersken-pileurt (*Persicaria lapathifolia/maculosa*).

Derudover indeholdt prøverne mineralsk slagge og opvarmet deformeret organisk materiale, hvilket begge tyder på høj varme samt forkullede stængler, rødder og brændte knoglefragmenter. Trækulsmængden i prøverne var varierende fra meget lav til meget høj.

På baggrund af det kursoriske gennemsyn blev det anbefalet at foretage en egentlig arkæobotanisk analyse af makrofossilerne i X48, som indeholder meget høje mængder af forkullede rodknolde af knoldet draphavre og er udtaget fra en urnegrav. Den arkæobotaniske analyse af draphavrerødderne samt øvrige frø, stængler, rødder etc. i prøven vil muligvis kunne sandsynliggøre, om planteresternes tilstedeværelse skyldes ritualer i forbindelse med ligbrændingen, eller om de måske snarere stammer fra vegetation, der hvor ligbålet stod.

Gennemsynet af floteringsprøverne fra udgravningen ÅHM 7495, Fløddalen fundområde H, L, M og N blev foretaget af cand.mag. Simone Nørgaard Mehlsen på Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum.

Der blev fundet forkullede kornkerner og/eller frø i de fleste af de i alt 168 gennemsete prøver fra denne udgravning. Både kernerne og frøene fremstod dårligt bevarede og med meget sediment på overfladen, hvorfor identifikation var vanskelig. Kornkernerne blev artsbestemt til byg (*Hordeum vulgare*), bl.a. i form af avnklædt byg (*Hordeum vulgare* var. *vulgare*) og rug (*Secale cereale* ssp. *cereale*). Der blev registreret et enkelt frø af hør (*Linum usitatissimum*).

Frøene stammede hovedsageligt fra typiske markukrudtsarter som gåsefod (*Chenopodium* sp.), snerle-pileurt (*Fallopia convolvulus*), rødknæ (*Rumex acetosella*), vejpileurt (*Polygonum aviculare*) og bleg/fersken-pileurt (*Persicaria lapathifolia/maculosa*). Desuden blev observeret star (*Carex* sp.), lancet-vejbred (*Plantago lanceolata*), ærteblomst-familien (Fabaceae), græs-familien (Poaceae), nellike-familien (Caryophyllaceae), og snerre (*Galium* sp.).

Af indsamlede arter blev der fundet forkullede fragmenter af knoldet draphavre (*Arrhenatherum elatius* var. *bulbosum*) og en mulig rodknold fra almindelig vorterod (cf. *Ranunculus ficaria*). I X273 blev der erkendt forkullede fragmenter af hasselnøddeskaller (*Corylus avellana*) og meget små bær.

Derudover indeholdt flere af prøverne opvarmet deformeret organisk materiale og /eller mineralsk slagge, der dækker over henholdsvis organisk materiale og sand/ler eller lignende, der har været varmet så højt op, at det er omdannet til en form for slagge og ikke kan bestemmes til oprindelig materialetype. I X55 var der en mulig smedekugle, som var magnetisk. Derudover indeholdt prøverne mindre stykker mulig brændt gulligt ler, mineraliserede klumper og små knogler, en lille hvid koral, samt mulig brændte knoglefragmenter.

Trækulsmængden i prøverne var generelt meget varierende og i nogle tilfælde med mange flagede trækulsfragmenter. Der blev også registreret stængler fra mulig lyng-familien (cf. Ericaceae) i langt de fleste prøver, samt en del forkullede rødder.

På baggrund af det kursoriske gennemsyn blev der i første omgang ikke anbefalet at foretage en arkæobotanisk analyse af makrofossilerne fra udgravningen andet end X48, som blev anbefalet fra forundersøgelsen.

Efter det kursoriske gennemsyn af floteringsprøverne fra udgravningen blev undertegnede gjort opmærksom på, at der forelå en arkæologisk tolkning af, at X256 muligvis kunne være det tilhørende ligbrændingsbål og ikke en kogestensgrube grundet dens tætte placering på anlægget med urnen. Det blev derfor besluttet med den ansvarlige arkæolog Lars Egholm Nielsen også at inddrage denne prøve i den arkæobotaniske analyse. ¹⁴C-resultaterne af anlæggene har senere vist, at der ikke helt er et sammenfald mellem urnen A2490 og brandpletten A2044 (figur 3; figur 4). Begge kontekster ligger på overgangen mellem ældre romersk jernalder og yngre romersk jernalder, men selvom der ikke foreligger kombinerede dateringer af de to anlæg, er der ikke den store sandsynlighed for, at de er samtidige. Alligevel bliver X256 inddraget i analysen, da fund af kornkerner i en brandplet er forholdsvis usædvanligt.

Prøven fra urnegraven er under forundersøgelsen ÅHM 7218 beskrevet som X48, men er i forbindelse med udgravningen ÅHM 7495 blevet omdøbt til X324. Fremadrettet i rapporten vil prøven blive nævnt som X324.

¹⁴C-dateringerne for urnegraven A2490:

X-NR.	DATERINGSMATERIALE	KALIBRERET ÅR 68,3%	KALIBRERET ÅR 95,4%
X324,1	Rodknold, Knoldet draphavre	43BC-54AD	90BC-110AD
X324,2	Træ, Bøg	121-206AD	69-226AD
X324,3	Træ, Pil	28-128AD	17-205AD

Figur 3. ¹⁴C-dateringerne af urnegraven A2490, hvor prøve X324 stammer fra. Tre datering er foretaget.

¹⁴C-dateringerne for brandpletten A2044:

X-NR.	DATERINGSMATERIALE	KALIBRERET ÅR 68,3%	KALIBRERET ÅR 95,4 %
X256,1	Korn, Byg	113-245AD	125-318AD
X256,2	Korn, indet.	222-322AD	165-346AD
X256,3	Træ, Birk	216-320AD	132-340AD

Figur 4. ¹⁴C-dateringerne af brandpletten A2044, hvor prøve X256 stammer fra. Tre datering er foretaget.

Den arkæobotaniske analyse

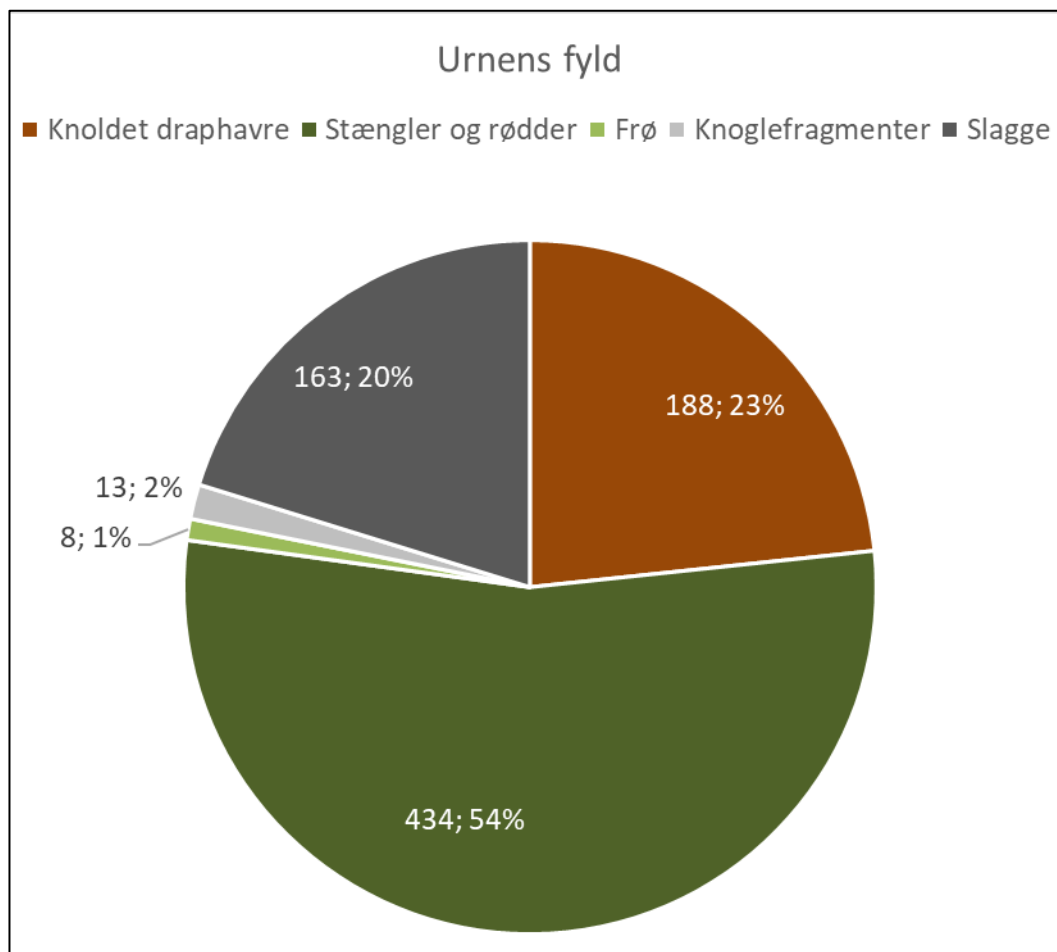
X324 – fyld fra urnegrav (A2490)

Under forundersøgelsen blev denne urnegrav fritlagt og udgravet (se figur 5 og 6). I den forbindelse blev der udtaget en jordprøve til kursorisk gennemsyn og datering fra selve urnen. De tre dateringer viser en samlet datering på overgangen mellem ÆRJA og YRJA (figur 3).

Figur 5. Anlæg med urne i øverste venstre hjørne. (Foto: Nordjyske Museer).

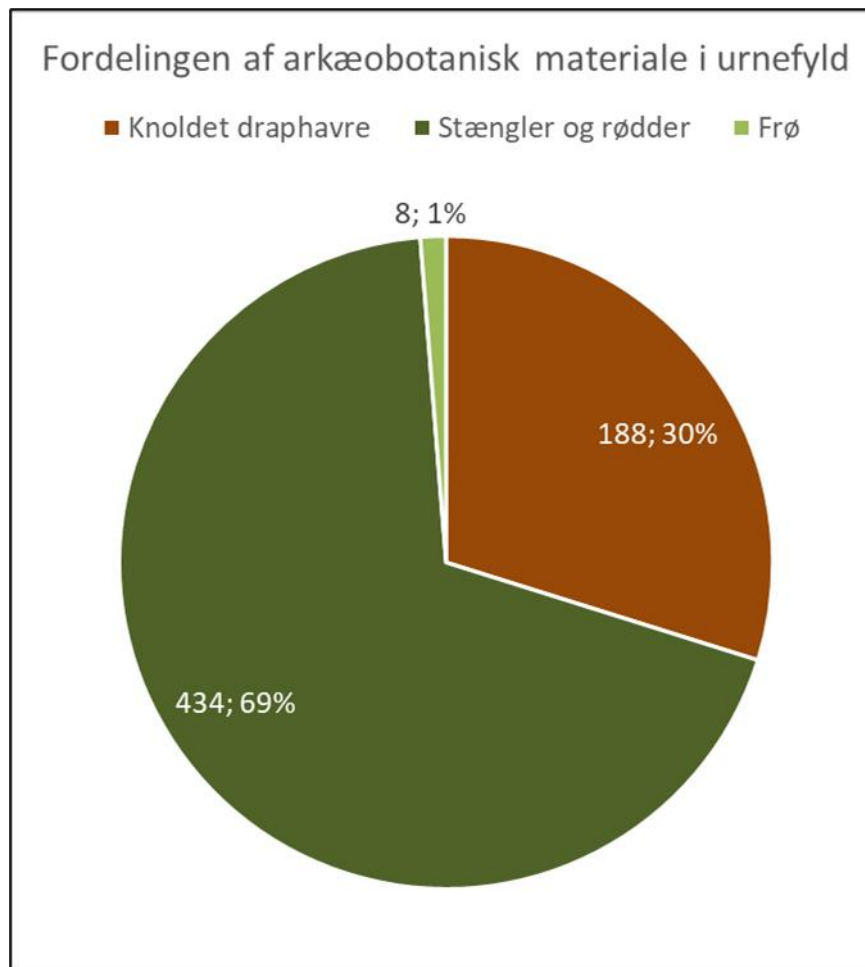
Figur 6. Foto af anlæg og urne i profil. (Foto: Nordjyske Museer).

Figur 7. Fordelingen af makrofossilerne i urnens fyld. Ved dette gennemsyn opgøres det anslåede antal kornkerner, frø og mængden af trækul. Ved selve analysen er prøverne siet i fire fraktioner. Delprøve 1 er >2 mm, delprøve 2 er >1 mm, delprøve 3 er >0,5 og delprøve 4 er <0,5 mm. I forbindelse med analysens resultater er makrofossilerne og andet materiale i de forskellige delprøver lagt sammen.

Ved det kursoriske gennemsyn blev der observeret en høj mængde af trækul i urnens fyld, hvilket er meget almindeligt, da det højest sandsynlig stammer fra ligbrændingsbålet. Andre almindelige elementer i en urne er små knoglefragmenter, som i dette tilfælde udgør cirka 2%, samt slagge fra varmedeformeret organisk materiale, der er på 20% af det samlede materiale i floteringsprøven (tabel 3; figur 7). Varmedeformeret organisk materiale dækker over organisk materiale, der temperaturmæssigt har været varmet så højt op, at det er blevet omdannet til en form for slagge, og oprindelig materialetype ikke kan bestemmes. Disse slaggeklumper bestod typisk af små uformelige fragmenter, der havde et boblet, sort og glasagtigt udseende. Forslagning af organisk materiale opstår ved meget høje temperaturer (ofte omkring 1000 grader C). Forslagningstemperaturerne kan dog variere en del afhængig af jordtypen under bålet, hvor andre faktorer kan spille ind. Etnografiske undersøgelser indikerer temperaturer i ligbål fra omkring 650 til over 900 grader C (Runge 2010). De meget høje temperaturer har muligvis været centralt i ligbrændingsbålet. Selvom det forslagrede materiale viser, at der har været høje temperaturer i centrale dele af ligbrændingsbålet, tyder det velbevarede arkæobotaniske materiale i prøven på en lavere temperatur andre steder. En god bevaring af forkullet plantemateriale kræver forholdsvis lave temperaturer på omkring 250-500 grader C (Viklund 1998). Dermed kunne det observerede arkæobotaniske materiales deponeringsforløb være, at det enten stammer fra kanten eller bunden af ligbålet, eller at det alternativt er blevet smidt på ligbålet, da det næsten var udbrændt. Dette udelukker dog ikke, at der også har været planterester til stede i den centrale del af bålet. Tilstedeværelsen af dette ses højest sandsynligt som det, vi kalder varmedeformeret organisk materiale.

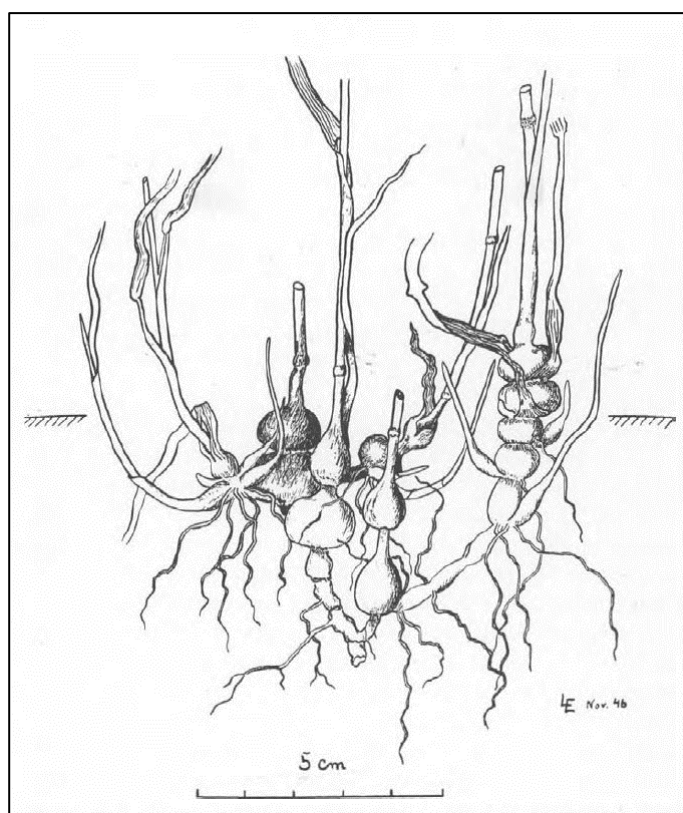
Figur 8. Fordelingen af det arkæobotaniske materiale i urnefyldet. Ved dette gennemsyn opgøres det anslåede antal rodknolde, frø og stængler og rødder. Ved selve analysen er prøverne siet i fire fraktioner. Delprøve 1 er >2 mm, delprøve 2 er >1 mm, delprøve 3 er >0,5 og delprøve 4 er <0,5 mm. I forbindelse med analysens resultater er makrofossilerne og andet materiale i de forskellige delprøver lagt sammen.

Over halvdelen af materialet i urnens fyld består af forkullede plantestængler og rødder (tabel 3; figur 8). Disse varierede en del mht. udseende og tykkelse. Det er meget sandsynligt, at flere af stænglerne kan være fra draphavre, mens andre enten kan være fra det øvrige ukrudt repræsenteret med frø i prøverne eller fra andre planter, der har vokset, hvor ligbålet har stået. Noget kunne tyde på, at langt størstedelen af stænglerne og rødderne stammer fra knoldet draphavre og ikke fra andre ukrudtsplanter, da frø kun udgør 1% af det samlede plantemateriale. Denne tolkning er selvfølgelig taget med forbehold for sæson, da ukrudtsplanter sætter frø forskelligt, men inden for perioden fra juli til og med oktober. Der er ikke fundet frø fra knoldet draphavre, hvilket også kan skyldes, at det øverste af draphavreplanten er blevet skåret af, så ligbålet kunne anlægges (Mikkelsen & Jensen 2021).

De få ukrudtsfrø er artsbestemt til bleg-/fersken pileurt (*Persicaria lapathifolia/maculosa*), snerle-pileurt (*Fallopia convolvulus*), vej-pileurt (*Polygonum aviculare*), lancet-vejbred (*Plantago lanceolata*), græs-familien (Poaceae) og ærteblomst-

familien (Fabaceae) og repræsenterer sandsynligvis den givne vegetation, der har været omkring ligbrændingsbålet (tabel 3). Måske mindre sandsynligt kan ukrudtet også have været fragtet til stedet f.eks. sammen med brændet til bålet.

Bemærkelsesværdigt er den høje koncentration af rodknolde fra knoldet draphavre i urnens fyld. Draphavre er en høj, lidt havrelignende græsartsplante, der findes i naturen i to varianter. Langt hyppigst i dag er varianten almindelig draphavre, der ikke danner rodknolde. Draphavrevarianten (*Arrhenatherum elatius* var. *bulbosum*) fra denne lokalitet afviger imidlertid fra førstnævnte underart ved netop at udvikle rodknolde (figur 9). De to underarter er herudover identiske af udseende. Varianten med rodknolde forekommer i dag kun yderst sjældent i Danmark (Hansen 1993; Mossberg, Stenberg & Ericsson 1999). Begge arter vokser dog generelt de samme steder i naturen og findes typisk på jord, der ofte omrodes. Ifølge Hansen (1993) optræder den knoldede variant f.eks. ofte som ukrudt på marker.

Figur 9. De nederste dele af knoldet Draphavre. Jo dybere knoldene ligger, des mere aflang er dens form (Edelberg 1947).

Hvilken betydning, disse rodknolde har i graven, er imidlertid vanskelig at afgøre. Den rituelle betydning af rodknoldene af draphavre er diskuteret de senere år, fordi rodknoldene optræder forholdsvis ofte især i brandgrave, men også i andre formodede rituelle sammenhænge som f.eks. i stolpefyld i indgangsområder i ældre jernalders huse (Jensen et.al 2010). Fænomenet med rodknolde i brandgrave ses, ud over i Danmark, også i store dele af det øvrige førkristelige Nordeuropa, fra England over Holland til Polen. Også i Sverige er rodknoldene konstateret i brandgrave i en del tilfælde (Robinson 1992; Viklund 1998; Artelius 1999; Mikkelsen & Bartholin 2009a). Dateringsmæssigt spænder fundene meget bredt (Jensen 2010). I England forekommer der således sandsynligvis rodknolde i

brandgrave, der dækker perioden fra yngre stenalder indtil vikingetid (Robinson 1992), og i Danmark er de indtil videre fundet i brandgrave fra omkring slutningen af bronzealderen og indtil starten af yngre romersk jernalder (Jensen 2010). Idet dette fund er fra overgangen mellem ældre - og yngre romersk jernalder passer det fint ind i det kendte mønster.

Rodknoldene hos den knoldede draphavre er spiselige og indeholder meget stivelse, hvorfor den kan have været anvendt til menneskeføde i fortiden (Robinson 1992; P.H. Mikkelsen 2003). Af denne grund er det muligt, at de har udgjort en slags madoffer. Dette har krævet en form for tilberedning før indtagelse (Henriksen 2009). Andre foreslåede tolkninger har været, at de måske har symboliseret frugtbarhed og genfødsel, og at de måske endda, pga. plantens lighed med korn, har været anset som en slags kornets forfader (Artelius 1999; Henriksen 2009). En decideret forhistorisk dyrkning af arten har også været foreslået (Engelmark 1984), uden at dette dog kan påvises med sikkerhed. Den rene høje koncentration af rodknoldene i denne prøve og det næsten totale fravær af frø fra andre plantearter kunne måske indikere dette, men det skal tages med forhold. Man kan således ikke helt udelukke, at ligbålet kunne have været anlagt på en brakmark, hvor der naturligt har vokset mange eksemplarer af knoldet draphavre.

Hvad end betydningen har været, tyder den gode bevaring af rodknoldene dog ikke på, at de i dette tilfælde har været placeret sammen med den døde på bålet. En sandsynlig tolkning af rodknoldenes deponeringsforløb, såfremt de er blevet tilført bevidst af mennesker, kunne således være, at de enten er lagt i kanten af ligbålet, eller at de alternativt er blevet smidt på ligbålet, da dette var næsten udbrændt. Snarere end at betragte draphavreknoldene som deciderede gravgaver, der har fulgt den døde, skal de således ifølge denne tolkning, nok snarere betragtes som et særskilt ritual i forbindelse med afbrændingen og begravelsen. En alternativ tolkningsmulighed er dog, at knoldene i stedet afspejler rester af den lokale vegetation i området. Bålet har været anlagt ovenpå en datidig bevoksning. Herved er bevoksningen under brændet beskyttet mod en direkte forbrænding ved høje temperaturer – og dette kan være en grund til, at der er bevaret så mange rødder; forkulningen er foregået nede i den øverste del af jordsmonnet, og det forkullede plantemateriale har ligget godt beskyttet indtil udgravningen.

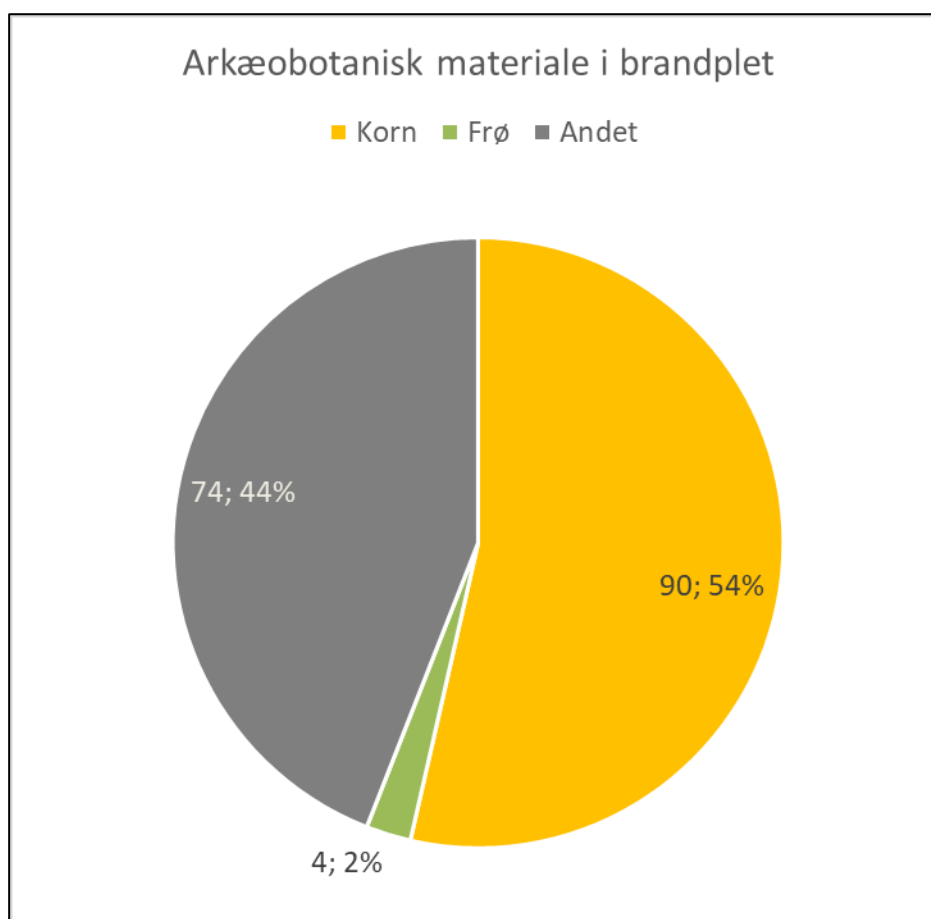
I forbindelse med tolkningen af draphavren fra Flødalen skal det også nævnes, at det kursoriske gennemsyn viste, at knoldet draphavre er til stede rundt omkring på lokaliteten med enkelte knolde spredt på forskellige anlæg. Dette antyder, at draphavren er en del af den naturlige vegetation på lokaliteten. At planten har vokset lokalt, kan være en årsag til, at den enten er brugt i forbindelse med en rituelhandling i forbindelse med ligbrændingsbålet, endt tilfældigt på bålet eller tilfældigt brændt, fordi den har været en del af den naturlige vegetation.

X256 – brandplet (A2044)

Under udgravningen blev denne brandplet fritlagt og udgravet (figur 10). I den forbindelse blev der udtaget en jordprøve til kursorisk gennemsyn og datering. De tre dateringer (figur 4) viser en samlet datering på overgangen mellem ÆRJA og YRJA.

Figur 10. Foto af brandgraven A2044.

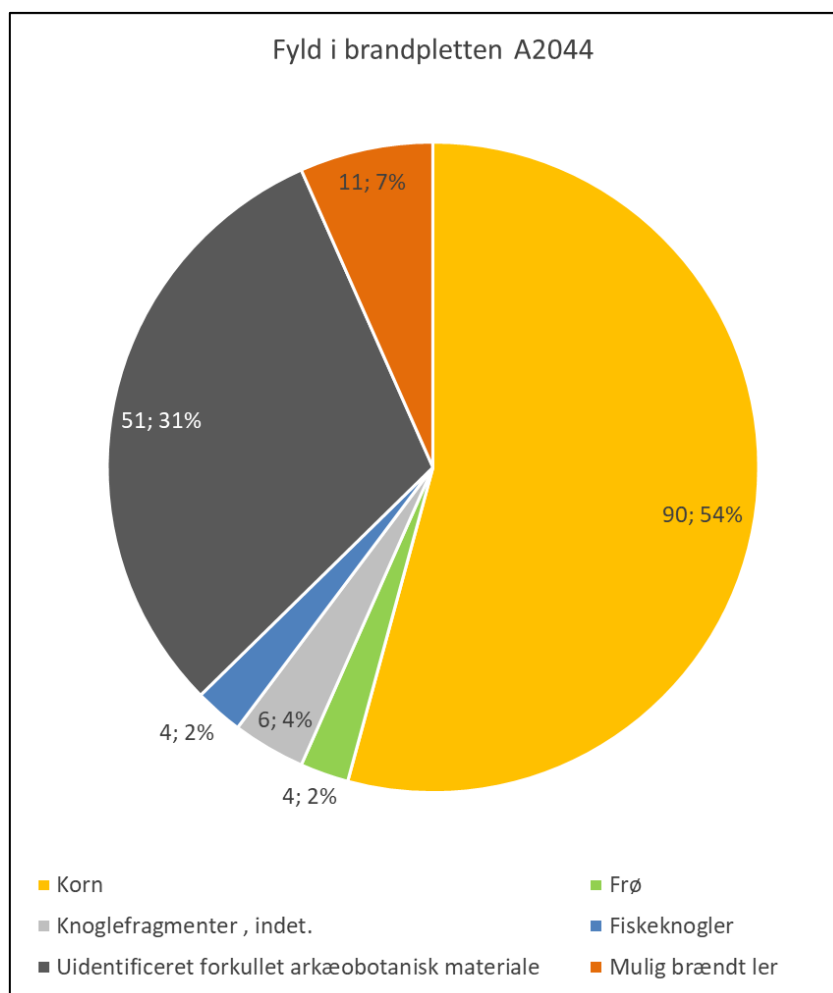

Figur 11. Overordnet fordeling af det arkæobotaniske materiale og andet materiale, hvilket dækker over knogle, brændt ler og uidentificeret organisk materiale i brandgraven. Ved selve analysen er prøverne siet i fire fraktioner. Delprøve 1 er >2 mm, delprøve 2 er >1 mm,

delprøve 3 er >0,5 og delprøve 4 er <0,5 mm. I forbindelse med analysens resultater er makrofossilerne og andet materiale i de forskellige delprøver lagt sammen.

De forkullede kornkerner er klart dominerende i prøven, hvor 31 kunne identificeres til byg (*Hordeum vulgare*), og 37 ikke kunne artsbestemmes grundet bevaringsgraden. Derudover var der 66 kornfragmenter i prøven, som ikke kunne bestemmes. Disse er omregnet til hele kornkerner og talt med i cirkeldiagrammet (figur 11; figur 12; tabel 3), hvor tre fragmenter omregnes til ét korn.

Kornfragmenterne og varmedeformeret organisk materiale er kun udsorteret fra >2 mm-fraktionen (delprøve 1) (tabel 3). I delprøve 1 er der fundet en del mindre fragmenter af uidentificerbart organisk materiale, som udgør 31 % af det registrerede materiale i prøven (tabel 12). Grundet bevaringen og fragmenteringen har det været svært at adskille, hvad der var varmedeformeret organisk materiale og mindre fragmenter af korn. Af denne grund er det ikke udsorteret i de mindre fraktioner. I diagrammet indgår knoglefragmenter, brændt ler og uidentificeret organisk materiale under 'Andet'. Det uidentificeret organiske materiale kan være kornfragmenter eller sammenbrændt organisk materiale, som ikke kan bestemmes (figur 11; tabel 3.)

Figur 12. Detaljeret fordeling af fyldet indhold for brandpletten A2044. Ved selve analysen er prøverne siet i fire fraktioner. Delprøve 1 er >2 mm, delprøve 2 er >1 mm, delprøve 3 er

>0,5 og delprøve 4 er <0,5 mm. I forbindelse med analysens resultater er makrofossilerne og andet materiale i de forskellige delprøver lagt sammen.

Rester af ukrudt i arkæobotaniske prøver kan normalt fortælle om de økologiske forhold, som ukrudtet oprindeligt har vokset under, men den meget sporadiske forekomst i prøven her gør deres udsagnsværdi yderst begrænset. De eneste sikkert identificerede ukrudtsarter i prøverne er bleg-/fersken pileurt (*Persicaria lapathifolia/maculosa*) og mulig snerle-pileurt (cf. *Fallopia convolvulus*), som formentlig repræsenterer rester af det markukrudt, som har hørt til kornet i prøverne (tabel 3).

Også generelt set er ukrudtet pga. den ringe forekomst vanskelig at tolke med sikkerhed. Ud over en mulig anvendelse som optændingsmateriale kan ukrudt repræsentere markukrudt, der højest sandsynlig er indhøstet sammen med kornet i prøverne. De få ukrudtsfrø tyder på, at kornet fra brandpletten er en rest af en delvis rensede bygafgrøde, hvor de fleste små ukrudtsfrø har været frasorteret i forbindelse med kornbehandlingen i form af sigtning eller kastning. De større frø, som både bleg-/fersken pileurt og snerle-pileurt, har nogenlunde samme størrelse som kornkernerne og skal sorteres fra i den sidste del af kornrensingsprocessen ved håndrensningen (Renfrew & Bahn 1994). Enten er det den sidste del af kornrensningen, der mangler eller også, er de blevet overset ved håndrensingsprocessen.

Der kan tænkes flere mulige forklaringer på planteresternes optræden i gravene, da det generelt er usædvanligt at se korn i forbindelse med en brandplet. For det første kan man forestille sig, at plantemateriale f.eks. i form af ukrudtsplanter, optrukket korn eller tærskerester kan have været anvendt som optændingsmateriale til ligbålet (Robinson 1992; Mikkelsen & Bartholin 2009a). Følges denne tankegang, kan ukrudtsfrøene og kornkernerne fra denne lokalitet muligvis repræsentere kornrensingsaffald anvendt som brændsel. Her er det dog værd at bemærke, at der hverken fandtes kornstrå eller aksdele i fyldet fra graven, hvilket burde have været til stede, såfremt der havde været tale om tærskerester eller kornhalm. Det kan også skyldes formationsprocesserne, da strå mm. hurtigere forsvinder helt ved brænding end kornkerner (Boardman & Jones 1990).

Ved udelukkende at kigge på sammensætningen af det arkæobotaniske materiale og de andre elementer fundet i prøven virker det ikke som typisk fyld fra en brandplet. Der forekommer fiskeknogler i fyldet, som virker ubrændte. Disse er verificeret ved zooarkæolog Ken Ritchie fra afdelingen. Denne kombination af kornkerner, fiskeknogle og uidentificerede knoglefragmenter tyder på, at der næsten må være tale om en form for affaldsplet eller kulturlag fra et arbejdsområde fremfor en decideret grav. Det kan ikke udelukkes, at makrofossilerne og fiskeknoglerne kan være rester fra bopladsaktiviteter, der er aflejret i brandpletten. Dette kendes for eksempel ved Fregerslev, hvor der blev observeret korn i stort set alle lag fra graven. Disse er tolket som værende bopladsaffald, som ved et tilfælde er havnet i graven i forbindelse med etableringen og senere bioturbation (Jensen, m.fl. 2021). Det kan dog ikke udelukkes, at kornkernerne og fiskeknoglerne har udgjort en slags madoffer til den afdøde.

Opsamling

Knoldet draphavre som en rituelhandling eller en naturligforekomne art

Det kan ikke kun på baggrund af ¹⁴C-dateringerne, men også ud fra det arkæobotaniske materiale udelukkes, at de to analyserede anlæg har en relation til hinanden, da indholdet

af plantemateriale i prøverne er meget forskelligt. Hvor urnen er domineret af rødder, stængler og rodknolde fra knoldet draphavre, er brandpletten præget af korn, frø og mindre knoglefragmenter fra fisk.

Det høje antal draphavre i X324 vækker til eftertanke, men der er to mulige årsager til forekomsten i urnen. Den første årsag kan være af rituelle grunde.

Planten er identificeret i og kendt fra en lang række brandgrave fra Polen til Holland og England samt fra Sverige og Danmark til Tyskland (Jensen et al 2010, s. 107-108). Her er der typisk fundet et par stykker i fyldet, og forekomsterne er tolket som et resultat af en rituel handling. Sammenlignet med urnens fyld fra Flødalen fundområde H, L, M og N er forekomsten langt højere, hvilket gør fundet meget usædvanlig. Prøven skiller sig generelt meget ud, hvis man sammenligner indholdet af knoldet draphavre med de resterende prøver, der er udtaget på lokaliteten (tabel 1; tabel 2). Knoldet draphavre er til stede i andre prøver, men ikke med den samme høje koncentration.

Da rodknoldene fra draphavre er spiselige, kunne man forestille sig, at det har været en form for madoffer, som man har givet med til den sidste rejse, som den afdøde skulle på.

Andre foreslåede tolkninger har været, at de måske har symboliseret frugtbarhed og genfødsel, og at de måske endda, pga. plantens lighed med korn, har været anset som en slags kornets forfader. I Sverige anses den som have været urhavren (Artelius 1999; Henriksen 2009).

Draphavrevarianten adskiller sig ikke fra draphavre uden rodknolde i forhold til den del med rodknolde, der vokser over jordniveau. Man kunne dermed forestille sig, at det simpelthen har været forbundet med held, når man fandt en plante med knolde frem for en plante uden, i lighed med når man finder en firkløver på en eng fyldt med trekløver. Fortolket på denne måde kan man tænke sig, at draphavreknoldene måske har signaleret en slags "held og lykke på rejsen" til den afdøde.

Man er efterhånden blevet mere forsigtig med at tolke forekomsten af draphavre som en rituel handling, da de findes naturligt i vegetationen.

Det kunne også have været en tilfældighed, hvor ligbålet har være anlagt. For eksempel på åben mark, hvor de forkullede rodknolde efter draphavren har ligget lige i overfladen af marken, og på den måde kommet med i graven ved en tilfældighed. Dette kan også være en af grundene til, at der ikke er fundet frø fra knoldet draphavre, da man har været nødt til at slå græsserne i en vis højde, så man har kunnet anlægge ligbålet. En anden mulig kan være årstiden. Knoldet draphavre blomstrer i juni til juli, så afbrændingen kunne være sket i vinterhalvåret, hvor der ikke er frø på planten. Dette skal dog tages med forbehold for formationsprocesser.

I forhold til antal rodknolde er der højest sandsynlig tale om tilstedeværelsen af 15-20 planter, da der både er helt runde og aflange rodknolde. Som tidligere nævnt kommer det an på, hvor på plantens rødder rodknoldene sidder. Kan denne høje forekomst være et bevis på dyrkning af knoldet draphavre, som det er foreslået tidligere, men aldrig kunne bevises (Engelmark 1984)? Højest sandsynlig nej – selvom mængden er høj, og der er tale om en del planter, så er prøven utrolig ren og indeholder ikke større mængder frø eller dele fra andre planter, hvilket gør at en dyrkning af draphavren virker en smule usandsynlig. Prøven vil fremstå noget mere sammenblandet i det arkæobotaniske materiale. Dermed må draphavren næsten være indsamlet enten som en rituelhandling eller som optændingsmateriale.

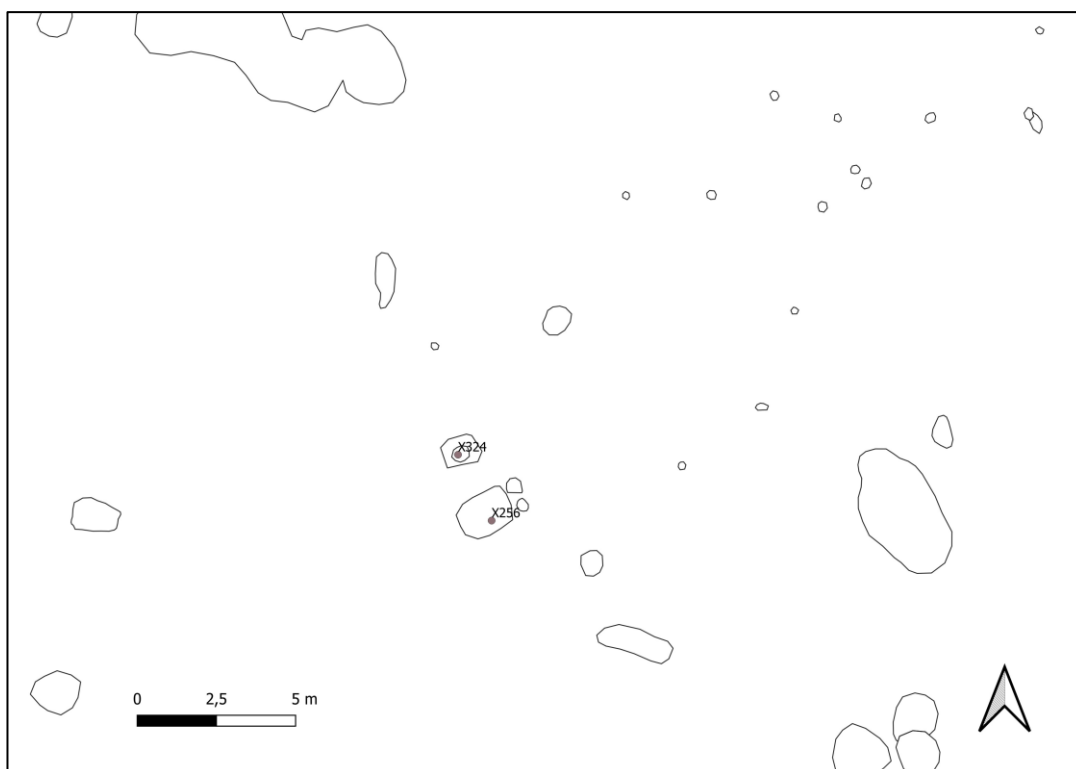
Det er svært at sige, hvad den mest sandsynlige tolkning er af de mange draphavre i urnen, da der findes mange betragtninger. En ting er sikkert, at det er et særfund at finde så mange draphavre i samme prøve.

Brandplet eller anden type anlæg

De få ukrudtsfrø i X256 tyder på, at kornet fra brandpletten er en rest af en delvis rensset bygafgrøde, hvor de fleste små ukrudtsfrø har været frasorteret i forbindelse med kornbehandlingen i form af sigtning eller kastning. De større frø, som både bleg-/fersken pileurt og snerle-pileurt, har nogenlunde samme størrelse som kornkernerne og skal sorteres fra i den sidste del af kornrensingsprocessen ved håndrensningen (Renfrew & Bahn 1994). Enten er det den sidste del af kornrensningen, der mangler, eller også er de blevet overset ved håndrensingsprocessen. Ved udelukkende at se på sammensætningen af det arkæobotaniske materiale i X256 har kornkernerne sandsynligvis været tærsket og rensset for aksled og ukrudt, inden de er anbragt på bålet. Hvis de stadigvæk havde siddet i akset, burde der være bevaret rester efter aksleddene. Kornet har muligvis været brugt som gravgave, som i form af tilberedt mad er velkendt i jernalderen. Fødevarer til rejsen til det hinsides kan være stege eller brød, men kun sjældent er der fundet utilberedt mad i form af kornkerner. Anvendelsen af tærsket, men endnu ikke tilberedt korn er derfor et aspekt, der kan kaste nyt lys over gravritualerne. En anden lokalitet, hvor der også er registreret en rensset bygafgrøde, er ved SMS 654, Hellegård (Mikkelsen 2003). Ellers er det relativt sjældent at finde rensset afgrøder i forbindelse med brandpletter.

Det kan også være af praktiske årsager, at kornet findes i forbindelse med en brandplet. Det er før set, at man har anvendt tærskerester til optænding af ligbålet, og det er derfor at man både kan finde et mindre antal korn og frø i forbindelse med brandgrave. Her vil formationsprocesserne også spille ind, da strå og aksdele vil brænde hurtigere væk en kornkerner og ukrudtsfrøene. Materialet fra Flødalen fundområde H, L, M og N adskiller sig ved, at antallet af kornkerner er meget højt, og at kornet lader til at være rensset. Rent praktisk vil man vil næppe anvende rensset korn som optænding (Mikkelsen 2003).

Ved at kigge på sammensætningen af materialet i brandpletten, bør den arkæologiske tolkning af brandpletten muligvis revurderes. Eller det kan være en brandplet, som er blevet forstyrret af omkringliggende aktiviteter, der har været på lokaliteten.

Figur 13. Et udsnit af udgravningsfeltet fra FHM 7495 Flødalen, fundområde H, L, M og N, hvor de to anlæg ses.

Samlet opsamling

Hvad betydningen af planternes tilstedeværelse i X256 og X324 har været i jernalderfolkernes tanker, eller har det overhovedet været bevidst eller skyldes planternes tilstedeværelse i begge anlæg naturlige årsager? Det kan vi naturligvis kun gisne om i dag.

Det er tydeligt, at jernaldersamfundet generelt er forbundet med ritualer og ofringer (Hansen 2006), men om planteindsamling har været en offerhandling i forbindelse med ligbrænding, er svært at sige. Desuden er det et spørgsmål om, i hvor høj grad jernalderfolkene, der udførte ritualerne, overhovedet var bevidste om betydningen af deres offerhandlinger. Ofte udføres ritualer jo ganske simpelt, fordi "sådan gør man".

Indholdet af materiale i de to anlæg har været med til at bekræfte tolkningerne af ¹⁴C-dateringenerne af anlæggene, som har vist, at der sandsynligvis ikke er en intern relation mellem de to anlæg til trods for den tætte placering (figur 13). Hvor der med X324 er tale om indsamling til en bevidst eller ubevidst handling, så må X256 enten afspejle en brandplet, hvor der er sket en ophobning af arkæobotanisk materiale og fiskeknogler fra aktiviteter i området omkring brandpletten, eller så er der tale om en helt anden type anlæg.

Litteraturliste

Artelius, T. 1999: Arrhenatherum Elatius ssp. Bulbosum – om växtsymbolik i vikingatida begravningar, s. 215-228 I: A. Gustafsson & H. Karlsson (red.): *Glyfer och arkeologiska rum – en vänbok till Jarl Nordbladh*. Gotarc Series A vol. 3.

- Boardman, S. & G. Jones 1990: Experiments on the effect of charring on cereal plant components. *Journal of Archaeological Science* 17, s. 1-11.
- Edelberg, L. (1947): Knoldet Draphavre- et sjældent, men besværligt Ukrudt. *Statens Ukrudtsforsøg*. s. 294-302.
- Hansen, J. 2006: Offertradition og religion i ældre jernalder i Sydsandinavien – med særlig henblik på bebyggelsesofringer, s. 117 – 175 I: *Kuml 2006*. Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab.
- Henriksen, M. B. 2009: *Brudager Mark – en romertidsgravplads nær Gudme på Sydøstfyn*. Med bidrag af Peter Hambro Mikkelsen, Thomas Bartholin, Ole Stilborg og Arne Jouttijärvi. *Fynske Jernaldergrave* bd. 6,1-2. Bind I. Odense Bys Museer.
- Henriksen, P. S. 1996: Oldtidens landbrug – forsøg med jernalderens agerbrug, s.65-72 I: Meldgaard, M. & Rasmussen, M. (red.): *Arkæologiske eksperimenter i Lejre*. København
- Jensen, P. M. 2010: Kapitlet om makrofossiler, s. 48-55 I: Runge M.T. (red.): *Kildehuse II – Gravpladser fra yngre bronzealder og vikingetid i Odense Sydøst*. *Fynske Studier* 23.
- Jensen, P. M., M. H. Andreasen, & P.H. Mikkelsen 2010: Bulbous oat grass – a magic plant in prehistoric Jutland and Funen, s. 103-144 I: C. Bakels, K. Fennema, W.A. Out & C. Vermeeren: *Van Planten en Slakken – Of Plants and Snails. A Collection of Papers presented to Wim Kuijper in Gratitude for Forty Years of Teaching and Identifying*. Sidestone Press.
- Jensen, Peter Mose & Marianne Høyem Andreasen 2011: Det levede man af (Afsnit om agerbruget), s. 127-152 I: Mikael H. Nielsen (red.), Michael B. Lundø & Karen G. Therkelsen: *Fyn i Fortiden – Det levede liv 500 f.Kr. - 150 e.Kr.* Forlaget Odense Bys Museer.
- Jensen, P. M.; W. A. Out, R. Enevold, P. H. Mikkelsen, M. Portillo & M. Schwartz 2021: Wood, Seeds and Fruits, Phytoliths, Pollen and Nin-pollen Playnomorphs oft he Horse Burial of Fregerselv II, s. 61-81 I: A. Pedersen & M. S. Bagge: *Horse and Rider in the late Viking Age – Equestrian burial in persepective*. Papers from a conference Skanderborg 27-28th of June 2019. Aarhus University Press.
- Renfrew, C. & P. Bahn 1994: *Archaeology. Theories, Methods and Practice*. Genoptryk fra 1991. London.
- Robinson, D. E. 1992 Plantemakrofossilanalyse af indholdet af seks brandgrave fra ældre romersk jernalder ved Vinding, Silkeborg. *NNU rapport* nr. 24, 1992.
- Runge M.T. 2010 *Kildehuse II – Gravpladser fra yngre bronzealder og vikingetid i Odense Sydøst*. *Fynske Studier* 23.
- Mikkelsen, P.H. (2003): SMS 654, Hellegård. Arkæobotanisk gennemgang af materiale fra brandgrave, dateret til omkring 500 f.kr. Moesgård Museum. *Konserverings- og naturvidenskabelig afdeling*, rapport nr. 6. 2003.
- Mikkelsen, P.H. & P. M. Jensen (2021): OBM 16028, Bellinge Fælle (FHM 4296/3304). Et ligbrændingssted fra Yngre Bronzealder. *Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum*, rapport nr. 59, 2021.
- Viklund, K. 1998 *Cereals, Weeds and Crop Processing in Iron Age Sweden. Archaeology and Environment* 14. University of Umeå.

Planterne

De dyrkede og indsamlede arter

Arrhenatherum elátius L. Draphavre. 60-100 cm høj. Blomstrer juni – juli. Spiselige rodknolde. Findes på strandvolde strandkrat, enge, vejkanter og jernbaneskrænter. Den knoldede variant – var. *bulbosum* Knoldet draphavre har spiselige rodknolde og vokser på marker (Hansen 1993)

Hordeum vulgare L. Seksradet byg (nøgen + avnklædt). 60-120 cm høj. Højden kan have ændret sig på grund af avling. (Mossberg, Stenberg & Stenberg 2005)

Identificerede planter

Fallopia convolvulus L. Snerle Pileurt. 15-100 cm lange stængler, som enten er nedliggende eller slynger sig op om stængler, strå og blade fra andre planter, omkring 140-200 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-september. Udpræget sommerannual, modnes sammen med korn og hør. Knyttet til kornmarkerne og forekommer almindeligt i vårsæd hvor den er mest generende samt i Hør, kan fremme lejesæd i kornet. Agerjord, ved bebyggelse. (Melander 1998, Frederiksen et al. 1950)

Plantago lanceolata L. Lancet-vejbred. 10-40 cm (10-30 cm) langt blomsterskaft, omkring 1.500 frø pr. plante, dog 15.000 på en stor plante. Blomstrer maj-juni, frømodning august-oktober. Flerårig. Overdrev, skrænter, marker, vedvarende græsmarker og ruderaer. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993). Forsøg har vist, at planten også vokser glimrende på marker, der bliver dyrket på jernaldermaner (Henriksen 1996)

Polygonum aviculare L. Vej Pileurt. 10-75 cm (10-60 cm) lavtvoksende med lange stængler, omkring 125-200 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-oktober. Typisk sommerannual. Fortrinsvis lerede jorder, hyppigst i åbne vintersædmarker og hørmarker, sjældnere i vårsæd. (Melander 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)

Svært adskillelige planter

Persicaria maculosa L. Fersken-pileurt. 25-60 cm høj, omkring 200-800 frø pr. plante. Blomstrer og frømodner juli-september. Rent sommerannual (kan også forekomme i vintersæd, Melander 1998). Forholder sig som *Persicaria lapathifolia*. Agerjord, ofte vandlidende, ruderaer (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)

og

Persicaria lapathifolia L. Bleg pileurt. 30-60 cm (25-80 cm) høj, omkring 800-850 frø pr. plante. Blomstrer og modner frø i juli-september. Udpræget sommerannual plante. Kan være meget skadelig i vårsæden, især i lave noget vandlidende marker, hvor den kan forekomme meget talrigt, kan også forekomme i vintersæden (Melander 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

Planter identificeret til slægt eller familie

Fabaceae Ærteblomstfamilien

Poaceae Græs-familien

Litteraturliste

Frederiksen, H. & P. Grøntved, H.I. Petersen (1950): Ukrudt og ukrudtsbekæmpelse. Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab. København

Jessen, K. & J. Lind 1922: Det Danske Markukrudts Historie. Det Kongelige Danske

Hansen, K. (1993): Dansk feltflora. 1. udgave, 6. oplag. København.

Melander, B. 1998: Beskrivelse af ukrudtsplanterne. I: Ukrudtsbekæmpelse i landbruget.

Forskningscenter Flakkebjerg. Afdeling for Plantebeskyttelse. 3. udgave. p. 41-190

Mossberg, B., L. Stenberg & S. Ericsson (2005): Den Store Nordiske Flora. G.E.C. Gads Forlag. København.

X-NR	EGNET TIL			ANTAL		TRÆKUL	ØVRIGE BEMÆRKNINGER
	MAKROFOSSIL ANALYSE?	VED-ANALYSE?	¹⁴ C-DATERING	KORN	FRØ		
11	Nej	Nej	Ja	1	2	XXX	Byg, Persicaria lapathifolia/maculosa, mineralsk slagge, opvarmet deformeret organisk materiale
12	Nej	Nej	Ja	6 + 4 f.	2	XXX	Byg, rug, mineralsk slagge, opvarmet deformeret organisk materiale
14	Nej	Nej	Ja	3	0	XX	Byg, brødhvede/durumhvede
15	Nej	Ja	Ja	15-30	0	XXXXX	Byg
17	Nej	Ja	Ja	15-45	1-15	XXXXX	Byg, Chenopodium sp., mineralsk slagge
18	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*enkelte muligt daterbare stykker
19	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX	Persicaria lapathifolia/maculosa
21	Nej	Nej	Nej	0	1*	X	*Arrhenatherum elatius var. bulbosum (Knoldet draphavre)
22	Nej	Nej	Nej	1 f.*	1	X	Persicaria lapathifolia/maculosa
24	Nej	Nej	Ja	1	0	XX	Byg
25	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX*	Fabaceae, *enkelte muligt daterbare stykker
26	Nej	Nej	Ja	1	0	X	Byg
27	Nej	Nej	Evt.	1* + 1 f.*	0	XX**	*fragment ikke egnet til 14C-datering, ** enkelte muligt daterbare stykker
28	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Knoglefragmenter
29	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*enkelte muligt daterbare stykker, opvarmet deformeret organisk materiale
31	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*enkelte muligt daterbare stykker
32	Nej	Nej	Evt.	1 f.*	0	XX	*fragment ikke egnet til 14C-datering
33	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*enkelte muligt daterbare stykker
34	Nej	Nej	Ja	2 f.	0	XX	Byg
35	Nej	Nej	Evt.	0	15	XX	Fallopia convolvulus, mineralsk slagge
36	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*enkelte muligt daterbare stykker
39	Nej	Nej	Ja	8 + f.	0	X	Byg
40	Nej	Nej	Ja	20	10	XX	Byg, Persicaria lapathifolia/maculosa, Fallopia convolvulus
41	Nej	Nej	Evt.	1 f.*	0	XX	*cf. Byg, ikke egnet til 14C-datering
42	Nej	Nej	Evt.	2 f.*	0	XX	*fragmenter ikke egnede til 14C-datering

43	Nej	Nej	Nej	2 f.*	0	XX**	*fragmenter ikke egnede til 14C-datering **enkelte muligt daterbare stykker
44	Nej	Nej	Evt.	0	1 + 1*	XX	*Arrhenatherum elatius var. bulbosum (Knoldet draphavre), Persicaria lapathifolia/maculosa
45	Nej	Nej	Evt.	1 f.*	0	XX	*fragment ikke egnet til 14C-datering
46	Nej	Nej	Ja	1 + 2 f.	0	XX	
48	Ja	Ja	Evt.	0	1 + 115*	XXXX	*Arrhenatherum elatius var. bulbosum (Knoldet draphavre), knoglefragmenter, organisk slagge, enkelte stængler og rødder

Tabel 1. Den kursoriske gennemgang af floteringsprøverne fra ÅHM 7218, Flødalgaard – forundersøgelse. Trækulsmængden opgives med henholdsvis 'X' som det mindste og 'XXXXX' som det største indhold af trækul.

X-NR	EGNET TIL			ANTAL		TRÆKUL	ØVRIGE BEMÆRKNINGER
	MAKROFOSSIL ANALYSE?	VED-ANALYSE?	¹⁴ C-DATERING	KORN	FRØ		
X001	Nej	Nej	Evt.	1*	1	XX*	*(5,7 mg.) - meget sediment på kornkernen, dermed ikke nok til C14, Fallopia convolvulus
X002	Nej	Nej	Ja	2f*	<5	XX**	*1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X003	Nej	Nej	Evt.	2f*	0	XXX	*Det ene fragment (6,4 mg.) - anbefales at udtage en alternativ prøve i form af trækul, **1-3 mulige daterbare stykker + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X004	Nej	Nej	Ja	3	1	XX	Byg + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X005	Nej	Ja	Evt.	0	0	XXXXX	Opvarmet deformeret organisk materiale
X006	Nej	Ja	Evt.	1*	1	XXXX	*Ikke nok til C14 + stængler
X007	Nej	Nej	Ja	1*	<5	XXX	Der er tidligere udtaget C14. *(7,4 mg.) - burde være nok til C14, cf. Fabaceae + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X008	Nej	Nej	Evt.	0	<10	XX*	Carex sp., Persicaria lapathifolia/maculosa, *1 muligt daterbart stykke + muligt kornstrå og kornstråled + mineralsk slagge
X009	Nej	Nej	Evt.	cf. 1f*	<5	XXX	*Kan ikke bruges til C14 + rodknold + mulig kornstråled
X010	Nej	Nej	Evt.	0	<10	XXX	Persicaria lapathifolia/maculosa + mineralsk slagge + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X011	Nej	Nej	Ja	1* + 1f	<5 + 1f**	XXX	*(6,4 mg.) - en del sediment på kornkernen, men burde være nok til C14, **cf. Rodknold fra knoldet draphavre (Arrhenatherum elatius var. bulbosum) + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X012	Nej	Ja	Evt.	1	<5	XXXX	cf. Byg - ikke nok til C14, Carex sp., Poaceae + rødder
X013	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX	
X014	Nej	Nej	Nej	0	<5	X	Persicaria lapathifolia/maculosa

X017	Nej	Nej	Evt.	0	<5 + 3*	XXX	Fallopia convolvulus, *rodknolde + mineralsk slagge
X018	Nej	Ja	Evt.	0	<20	XXXX	Poaceae, Plantago lanceolata + rødder + opvarmet deformeret organisk materiale
X019	Nej	Ja	Ja	2f	<15	XXXX	Poaceae, Plantago lanceolata + mulig kornstråled + rødder + opvarmet deformeret organisk materiale + mineralsk slagge
X020	Nej	Ja	Evt.	0	<5	XXXX	Persicaria lapathifolia/maculosa + mulig kornstrå/kornstråled
X021	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX	
X022	Nej	Ja	Ja	1 + 2f	<15	XXXX	cf. Rug, Poaceae + mulig rod + mineralsk slagge
X023	Nej	Nej	Evt.	0	<5	XXX	Carex sp. + rødder + mineralsk slagge + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X024	Nej	Nej	Evt.	1*	0	X	*vejer over 10 mg., men kornkernen har meget sediment, hvilket gør at der muligvis ikke er nok til C14.
X025	Nej	Ja	Evt.	0	0	XXXX	
X026	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX	
X027	Nej	Ja	Evt.	0	0	XXXX	Stængler
X028	Nej	Ja	Evt.	0	0	XXXXX	
X029	Nej	Nej	Evt.	0	1*	XX	*Indmad
X030	Nej	Nej	Evt.	0	<5	XX	Poaceae + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X033	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X034	Nej	Nej	Nej	0	<5	X	Rumex acetosella
X035	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X041	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Mineralsk slagge
X042	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X043	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1-3 mulige daterbare stykker
X044	Nej	Nej	Evt.	0	2	XXX	Persicaria lapathifolia/maculosa
X045	Nej	Nej	Ja	1*	2	XX**	*Sediment på kornkernen, men burde være nok til C14, Fallopia convolvulus, Poaceae, **1 muligt daterbart stykke + rod
X046	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X047	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1-2 mulige daterbare stykker
X048	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX	cf. Fabaceae + mulig kornstrå/kornstråled + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X049	Nej	Nej	Ja	1	<10 + 1*	XXX	Byg, Carex sp., Plantago lanceolata, Poaceae, *rodknold + mineralsk slagge
X050	Nej	Ja	Ja	3*	<10 + <5*	XXXX	*En del sediment på kornkernerne, men muligvis nok til C14, Poaceae, cf. Persicaria lapathifolia/maculosa, Carex sp., *rodknolde + rod + mineralsk slagge
X053	Nej	Ja	Evt.	1*	<20 + <5*	XXXX	*Ikke nok til C14, Carex sp., Poaceae, Plantago lanceolata, cf. Fabaceae, *rodknolde + stængler + mineralsk slagge

X054	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X055	Nej	Ja	Ja	2 + 1f	0	XXXX	Byg + mineralsk slagge + mulig smedekugle (magnetisk)
X056	Nej	Ja	Evt.	1*	<10	XXXX	*Dårligt bevaret og en del sediment, hvilket gør at der muligvis ikke er nok til C14, cf. Carex sp., Fabaceae, Poaceae, Plantago lanceolata + mineralsk slagge + rod
X057	Nej	Ja	Evt.	0	0	XXXXX	
X058	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Opvarmet deformeret organisk materiale + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X059	Nej	Nej	Nej	0	0	X	cf. Rod
X060	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Opvarmet deformeret organisk materiale + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X061	Nej	Nej	Ja	1 + 4f	1	XX*	Byg, Fallopia convolvulus + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X062	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Linum usitatissimum
X063	Nej	Nej	Evt.	1*	2	XX	*(7,5 mg.) - en del sediment på kornkernen hvilket gør at der muligvis ikke er nok til C14 + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X064	Nej	Nej	Ja	9 + 1f	1	XXX	Byg, Rug + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae) + rod + opvarmet deformeret organisk materiale
X065	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX	Byg (4,2 mg.) - ikke nok til C14 + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X066	Nej	Nej	Ja	4 + 3f	1	XXX	Avnklædt byg + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X072	Nej	Nej	Evt.	1*	0	X	*(7,4 mg.) - sediment på kornkernen, hvilket gør at der muligvis ikke er nok til C14
X073	Nej	Nej	Ja	1 + 1f	1	X	Byg + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X074	Nej	Nej	Nej	cf. 2f*	0	X	*Kan ikke bruges til C14 + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X075	Nej	Nej	Ja	1* + 1f	0	X	*(7,4 mg.) - burde være nok til C14
X078	Nej	Nej	Evt.	2f	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X079	Nej	Nej	Ja	1 + 1f	1f	X	Byg, cf. Fabaceae + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X080	Nej	Nej	Evt.	4f*	1	XX**	*Fragmenterne kan slås sammen til én datering, men hver for sig er der ikke nok til C14, Plantago lanceolata, **1 muligt daterbart stykke + mineralsk slagge
X081	Nej	Nej	Evt.	cf. 2f*	<10	XXX	*Kan ikke bruges til C14, Persicaria lapathifolia/maculosa, Poaceae

X082	Nej	Ja	Ja	4	<5 + 1*	XXXX	Byg, Carex sp., Carex sp., *rodknold fra knoldet draphavre (Arrhenatherum elatius var. bulbosum) + rod + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X083	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX	
X084	Nej	Nej	Nej	cf. 1f*	1 + cf. 1f*	X	*Ikke nok til C14, **cf. fragment af rodknold
X085	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Rod
X086	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X087	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke
X088	Nej	Nej	Evt.	1*	<5	XX**	*Ikke nok til C14, Fallopia convolvulus, **1 muligt daterbart stykke
X092	Nej	Nej	Ja	1 + 3f	<5	X	Persicaria lapathifolia/maculosa, Poaceae + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X093	Nej	Nej	Evt.	0	1f*	XX**	*rodknold fra knoldet draphavre (Arrhenatherum elatius var. bulbosum), **1-2 mulige daterbare stykker + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X094	Nej	Nej	Nej	0	1f	X	
X095	Nej	Nej	Nej	0	1 + 1*	X	*rodknold fra knoldet draphavre (Arrhenatherum elatius var. bulbosum) + rødder
X096	Nej	Nej	Ja	2 + 3f	<5	XX*	Persicaria lapathifolia/maculosa, Fallopia convolvulus, Carex sp., *1 muligt daterbart stykke
X097	Nej	Nej	Nej	0	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke + opvarmet deformeret organisk materiale + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X100	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Carex sp.
X101	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX*	*1-2 mulige daterbare stykker + mulig kornstråled
X102	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X103	Nej	Nej	Nej	0	2	X	Fallopia convolvulus + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X104	Nej	Nej	Nej	1f*	0	X	*Ikke nok til C14 + stængler
X105	Nej	Nej	Evt.	0	<5	XX*	Persicaria lapathifolia/maculosa, *1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X110	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke + knogler/knoglefragment
X113	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X114	Nej	Nej	Evt.	1*	0	XX**	*Ikke nok til C14, **1 muligt daterbart stykke
X116	Nej	Nej	Evt.	4f*	0	XX**	*Ikke nok til C14, **1 muligt daterbart stykke + stængler
X117	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler
X118	Nej	Nej	Evt.	cf. 1f*	0	XX**	*Kan ikke bruges til C14, **1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)

X119	Nej	Nej	Nej	0	1 + 1f*	X	Persicaria lapathifolia/maculosa, *rodknold fra knoldet draphavre (Arrhenatherum elatius var. bulbosum)
X120	Nej	Nej	Ja	1*	<5	X	*(5,8 mg.), Persicaria lapathifolia/maculosa + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X123	Nej	Nej	Evt.	0	0	XXX	
X124	Nej	Nej	Ja	2f	<5	XX	Persicaria lapathifolia/maculosa, Poaceae + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae) + opvarmet deformeret organisk materiale
X125	Nej	Nej	Ja	2	1	XX*	Byg, *1-2 mulige daterbare stykker + opvarmet deformeret organisk materiale/mineralsk slagge + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X127	Nej	Nej	Nej	1f*	1	X	*(4,5 mg.) - ikke nok til C14, Persicaria lapathifolia/maculosa
X128	Nej	Nej	Nej	0	2	X	Lille knoglefragment
X129	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX*	cf. Persicaria lapathifolia/maculosa, *1 muligt daterbart stykke
X135	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX	Kun fem større stykker trækul i prøven - vedbestemt til bøg - 15 årringe på et af stykkerne, hvilket gør det muligt at lave wiggle-match
X146	Nej	Nej	Evt.	2*	<5	XX	*(5,7 mg.) - meget sediment på kornkernen, dermed der muligvis ikke nok til C14, cf. Fabaceae
X147	Nej	Nej	Evt.	0	2	XX	Opvarmet deformeret organisk materiale
X148	Nej	Nej	Evt.	1*	1	XX**	*(5,9 mg.) - en del sediment på kornkernen hvilket gør, at der muligvis ikke er nok til C14, Carex sp., **1 muligt daterbart stykke
X149	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke + mineralsk slagge + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X151	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Poaceae + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X153	Nej	Nej	Evt.	cf. 1f*	0	XX**	*Ikke nok til C14, **1-2 mulige daterbare stykker + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X154	Nej	Nej	Evt.	cf. 1f*	<6	XX**	*Kan ikke bruges til C14, Poaceae, Persicaria lapathifolia/maculosa, **1-2 mulige daterbare stykker + strå + rod + opvarmet deformeret organisk materiale
X155	Nej	Nej	Ja	<10 + f	<30	XX**	Byg - dårligt bevaret, men burde være nok til C14, Persicaria lapathifolia/maculosa, Poaceae, Carex sp., **1-2 mulige daterbare stykker + rødder + mange stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X156	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)

X157	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1-2 mulige daterbare stykker + opvarmet deformeret organisk materiale
X158	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X159	Nej	Nej	Nej	1*	1	X	*Ikke nok til C14, Poaceae + hvidt korallfragment
X160	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler
X161	Nej	Nej	Evt.	1*	0	X	*(7,4 mg.) - dårligt bevaret og en del sediment, hvilket gør at der muligvis ikke er nok til C14 + mineraliserede klumper + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X164	Nej	Nej	Ja	1	1	X	Byg, <i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i> + rod + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X166	Nej	Nej	Evt.	1f*	2	XX**	*Ikke nok til C14, <i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i> , **1 muligt daterbart stykke
X167	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Rod + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X168	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX*	*1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae) + opvarmet deformeret organisk materiale
X169	Nej	Nej	Nej	0	1	X	<i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i> + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X172	Nej	Nej	Ja	1 + 6f	<5	XX*	<i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i> + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X175	Nej	Nej	Nej	1*	0	X	*(6,9 mg.) - en del sediment på kornfragmentet, hvilket gør der ikke er nok til C14
X176	Nej	Nej	Ja	1f	<5	X	<i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i> + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae) + rod + opvarmet deformeret organisk materiale
X181	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Rod
X182	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X184	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Opvarmet deformeret organisk materiale
X185	Nej	Nej	Evt.	0	2 + 1*	XX**	<i>Carex</i> sp., *rodknold, **1 muligt daterbart stykke
X186	Nej	Nej	Nej	0	2	X	<i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i>
X187	Nej	Nej	Nej	0	0	X	cf. Rod + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X188	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler
X189	Nej	Nej	Nej	0	1	X	<i>Pericaria lapathifolia/maculosa</i> + strå + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X190	Nej	Nej	Nej	1*	0	X	*Meget sediment på kornkernen, hvilket gør der ikke er nok til C14 + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)

X191	Nej	Nej	Nej	1*	0	X	*Meget sediment på kornkernen, hvilket gør der ikke er nok til C14 + opvarmet deformeret organisk materiale
X192	Nej	Nej	Nej	0	1*	X	*Rodknold fra knoldet draphavre (<i>Arrhenatherum elatius</i> var. <i>bulbosum</i>) + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X193	Nej	Nej	Nej	0	1	X	Stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X194	Nej	Nej	Evt.	0	<15	XX*	Poaceae, <i>Carex</i> sp., <i>Caryophyllaceae</i> + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>) + mineralsk slagge
X196	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X204	Nej	Nej	Ja	1 + 1f	<5	X	Byg, <i>Persicaria lapathifolia/maculosa</i> + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X205	Nej	Nej	Ja	2f	<10	XX*	<i>Persicaria lapathifolia/maculosa</i> , <i>Rumex acetosella</i> + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X212	Nej	Nej	Nej	0	<10	X	<i>Persicaria lapathifolia/maculosa</i> + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X213	Nej	Nej	Nej	0	<10	X	<i>Persicaria lapathifolia/maculosa</i> , Poaceae, <i>Carex</i> sp. + opvarmet deformeret organisk materiale + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X214	Nej	Nej	Ja	1f	0	X	Stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X224	Nej	Nej	Nej	1f*	0	X	*Ikke nok til C14 + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X228	Nej	Nej	Nej	0	1	X	
X229	Nej	Nej	Nej	0	1	X	<i>Polygonum aviculare</i> + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X230	Nej	Nej	Nej	cf. 1f*	1	X	*Kan ikke bruges til C14
X231	Nej	Nej	Nej	1f*	0	X	*Ikke nok til C14 + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X232	Nej	Nej	Nej	0	<5	X	<i>Persicaria lapathifolia/maculosa</i> + stængler fra mulig lyng-familien (<i>Ericaceae</i>)
X235	Nej	Nej	Evt.	1f*	<5	XX**	*Ikke nok til C14, <i>Persicaria lapathifolia/maculosa</i> , <i>Fallopia convolvulus</i> , **1 muligt daterbart stykke
X236	Nej	Ja	Evt.	0	0	XXXX*	*Flagede
X237	Nej	Nej	Nej	0	0	X	
X239	Nej	Nej	Nej	0	<5	X	<i>Polygonum aviculare</i> , <i>Fallopia convolvulus</i> + mulig rod
X240	Nej	Nej	Evt.	0	1	XX*	*1 muligt daterbart stykke
X256	Nej	Ja	Ja	<60 + f	<10	XXXX*	Byg, <i>Carex</i> sp., *flagede
X264	Nej	Nej	Nej	1f*	cf. 1**	X	*(6,4 mg.) - meget sediment på kornkernen hvilket gør, at der ikke er nok til C14, **mulig rodknold + stængler

X265	Nej	Nej	Nej	0	2	X	Stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X266	Nej	Nej	Evt.	0	0	XX	Stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X267	Nej	Nej	Evt.	1f*	1 + 1f**	XX	*Ikke nok til C14, **mulig almindelig vorterod (cf. Ranunculus ficaria) + opvarmet deformeret organisk materiale
X268	Nej	Nej	Evt.	0	0	XXX	Stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X272	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X273	Nej	Nej	Ja	1	<5 + 8f*	XXX	*hassel nøddeskaller + bær (små)
X274	Nej	Nej	Nej	1f*	0	X	*(9,4 mg.) - en del sediment på kornfragmentet, hvilket gør der ikke er nok til C14
X275	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X276	Nej	Nej	Ja	2 + 1f	0	XX*	Byg, *1 muligt daterbart stykke + stængler
X278	Nej	Nej	Nej	0	0	X	cf. Knoglefragmenter (brændt) + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X279	Nej	Nej	Evt.	2f*	1	XX**	*Ikke nok til C14, Fallopia convolvulus, **1 muligt daterbart stykke
X280	Nej	Nej	Nej	0	0	X	Gule lerede klumper + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X281	Nej	Nej	Evt.	0	<10	XX*	Persicaria lapathifolia/maculosa, Polygonum aviculare, Galium sp., Fallopia convolvulus, *1 muligt daterbart stykke + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X297	Nej	Nej	Nej	0	2	X	Persicaria lapathifolia/maculosa
X298	Nej	Nej	Nej	0	<20	XX	Persicaria lapathifolia/maculosa, Fallopia convolvulus, Polygonum aviculare
X299	Nej	Nej	Evt.	1	<15	X	Byg - lille og med en del sediment, Persicaria lapathifolia/maculosa, Fallopia convolvulus + stængler fra mulig lyng-familien (Ericaceae)
X308	Nej	Ja	Nej	0	0	XXXXX	

Tabel 2. Den kursoriske gennemgang af floteringsprøverne fra ÅHM 7495, Fløddalen fundområde H, L, M og N – udgravningen. Trækulsmængden opgives med henholdsvis 'X' som det mindste og 'XXXXX' som det største indhold af trækul.

X-nr.	324	256	X-nr.
Floteret (ml)	36,8	59,6	Floteret (ml)
Oprindelig jordprøve (liter)			Oprindelig jordprøve (liter)
Hordeum vulgare	0	31	Byg
Cerealia indet.	0	37	Korn
Cerealige fragmenter	0	66/22	Kornfragmenter
Arrhenatherum elatius var. bulbosum (hele)	158	0	Knoldet draphave (hele)
Arrhenatherum elatius var. bulbosum (frag.)	90/30	0	Knoldet draphavre (fragmenter)
Stængler og rødder	434	2	Stængler og rødder
Fabaceae	1	0	Ærteblomst-familien
Fallopia convolvulus	1	0	Snerle-pileurt
Persicaria lapathifolia/maculosa	3	3	Bleg-/fersken-pileurt
Polygonum aviculare	1	0	Vej-pileurt
Plantago lanceolata	1	0	Lancet vejbred
Poaceae	1	0	Græs-familien
cf. Fallopia convolvulus	0	1	Mulig snerle-pileurt
Knoglefragmenter	13	6	Knoglefragmenter
cf. Fiskeknogler	0	4	Mulige fiskeknogler
Slagge (organisk materiale + mineralisk)	163	0	Slagge (organisk materiale + mineralisk)
Uidentificeret forkullet organisk materiale	0	51	Uidentificeret forkullet organisk materiale
Mulig brændt ler	0	11	Mulig brændt ler
cf. Ericaceae	14	0	Stængler fra mulig lyng-familien
Indet.	7	11	Indet.
Trækul (X-XXXXX)	XXXX	XXXX	Trækul (X-XXXXX)
Bemærkninger	I delprøve 4 blev der ikke registreret relevant arkæobotanisk materiale	Ved delprøve 2 blev der observeret en del varmedeformeret organisk materiale og uidentificeret forkullet organisk materiale. I delprøve 4 blev der ikke registreret relevant arkæobotanisk materiale	Bemærkninger

Tabel 3. Resultatet af den arkæobotaniske analyse af X256 og X324 fra ÅHM 7495, Fløddalen fundområde H, L, M og N. X markerer en subjektiv bedømmelse af mængden af trækul, hvor x er mindst, og XXXXX er størst. Kornfragmenter og varmedeformeret organisk materiale kun udsorteret fra >2 mm-fraktionen i X256.

MOMU

MOESGAARD MUSEUM

Rapporterne fra Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum fremlægger resultater i forbindelse med specialundersøgelser af arkæologisk genstandsmateriale.

Hovedvægten er lagt på undersøgelser med en naturvidenskabelig tilgangsvinkel. Heriblandt kan nævnes arkæobotaniske undersøgelser, vedanatomiske undersøgelser, antropologiske undersøgelser af skeletter samt zooarkæologiske undersøgelser.

Der optræder også andre typer dokumentationsfremlæggelser, som f.eks. besigtigelse af marinarkæologiske lokaliteter og metodebeskrivelser af konserveringsteknisk karakter.

Alle rapporter kan downloades fra Moesgaard Museums hjemmeside.

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.